

TEADUSNÕUKOGU ISTUNGI PROTOKOLL

Akadeemia tee 23, Tallinn

13. veebruar 2019.a nr 1

Algus 11.00, lõpp 13.10

Juhataja: Martti Raidal

Protokollija: Kristian Sülluste

Osa võtsid TN liikmed: Olesja Bondarenko, Els Heinsalu, Andi Hektor, Dan Huvonen, Mario Kadastik, Anne Kahru, Kristjan Kannike, Kaja Kasemets, Marco Kirm, Tuuli Käämbre, Urmas Nagel, Martti Raidal, Aleksander Rebane, Indrek Reile, Toomas Rõõm, Raivo Stern, Kristian Sülluste, Toomas Välimäe.

Puudus: Renno Veinthal.

Lisatud registreerimisleht.

Päevakord:

1. Direktori kokkuvõtte vahepealsetest arengutest.
2. KBFI lähtekohad dialoogis Haridus- ja Teadusministeeriumiga.
3. KBFI lähtekohad koostöö osas ülikoolidega.
4. KBFI 2019. a. eelarve ja finantsplaani kinnitamine.
5. Kohalalgatatud küsimuste arutelu.

Ettepanekuid päevakorra täiendamiseks pole. Päevakord kinnitatakse ühehäälselt.

1. Direktori kokkuvõtte vahepealsetest arengutest.

Urmas Nagel: viimase paari kuu jooksul toimunud sündmustes on mitmeid olulisi punkte. KBFI on jätkanud juriidilise konsultatsiooniga rahastamise küsimustes. Esitati parandusettepanekud KHSi, mida arutati ka kultuurikomisjonis. Sellel tegevusel oli positiivne mõju, kuna seaduse teksti jäeti alles TA asutuste infra-kulude paragrahv. Kehtestati ka 85% rahastuse garantii. Samuti võtsid ülikoolid omaks idee, et tegevustoetus avalik-õiguslikele TA asutustele on vajalik.

Vahetult peale kultuurikomisjoni istungit toimus kohtumine HTMis, kus arutati KBFI tõstatatud küsimusi. HTMi peamised seisukohad KBFI rahastamise küsimustes ei ole muutunud.

12.02 toimus kohtumine TalTech rektori Jaak Aaviksooga. TalTechi lähtekont on, et füüsikat on vaja Tallinnas arendada ja nad näevad, et KBFI võiks olla asutus, mis võtab juhtrolli selles ja võtab osaliselt või täielikult üle ka füüsika õpetamise ülesanded TalTechis. Idee on uuenduslik ja läbirääkimised selle teostamise osas jätkuvad.

Mario Kadastik: põletav küsimus Eesti teadusmaastikul on hetkel lisanduva teadusraha jagunemine ja selle rakendamise printsiibid. KBFI teadlased koostöös muude

organisatsioonidega nagu ENTA ja Teaduskoda on võtnud aktiivse rolli, et kaasa rääkida nendes otsustes. Peamine printsiip on see, et kuna tegemist on lisanduva teadusrahaga, siis see peab jõudma teadusasutusteni ühel moel või teisel.

Martti Raidal: kuna otsustuskava kohaselt suur osa lisanduvast rahast läheb ministeeriumitele, siis on väga oluline, et teadlased osaleksid aktiivselt ministeeriumite valdkondlike programmide ja rakenduskavade väljatöötamisel ja annaksid edasi vajalikku ekspertteadmist. Tuleb teha positiivne hõlmamine kõigi osapooltega. Meie valdkonnas on oluline aktiivne suhtlus lisaks MKMile veel ka Sotsiaalministeeriumi-, Keskkonnaministeeriumi- ja teistega, juhul kui kompetentsid kattuvad. Informatsioon võetakse teadmiseks.

2. KBFI lähtekohad dialoogis Haridus- ja Teadusministeeriumiga.

Martti Raidal: KBFI põhitegevuse finantseerimise küsimust on HTMi poolt süstemaatiliselt eiratud. Viimaste aastate jooksul on küll peetud mitmeid kohtumisi ja diskussioone, kuid tulemuseta. HTMiga saab rääkida ja probleeme arutada, kuid seisukoht on alati eitav: KBFI ei peagi saama riiklikku finantseeringut oma põhitegevuseks v.a. baasfinantseering. Ja sellega asi piirdub.

Arutelusid on peetud pikalt. Nüüd tuleb mõelda alternatiivsetele võimalustele. Juristidega peetud konsultatsioonide tulemusena on välja toodud kolm temaatikat, mida saab vaidlustada: baasfinantseerimise jaotuse vaidlustamine või järelevalvemenetlus, KBFI infrakulude rahastamisest keeldumise vaidlustamine ning kolmandaks KBFI põhiülesannete täitmise riiklikurahastamise temaatika tõstatamine.

Marco Kirm: vaidlustamise praktika, ka TÜ kogemustele tuginedes, pole olnud tavapäraselt kõige tulemuslikum viis probleemide lahendamiseks. HTM on KBFI rahastamise küsimuses kaitsepositsioonil ja ei võta ette fundamentaalseid muutusi, mis võivad puudutada laiemalt kogu Eesti TA korraldust. Läbirääkimised on siiski võimalikud. Aeg-ajalt võib proovida mõelda end „väljaspoole maja“, et leida kompromissikohti.

Mario Kadastik: HTMi põhiline vastus rahastamise soovile on, et „siis tulevad ka kõik teised küsima“. Lahendus on see, et tulebki seada sellised reeglid, kus kõik avalik-õiguslikud teadusasutused on võrdsete võimaluste ees. Tulemuspõhised toetused võivad endiselt olla baasfinantseerimise mudeli järgi.

Martti Raidal: KBFI teadusnõukogu otsustab nüüd, kas anda otsuseprojekti järgi legitiimne alus HTMi otsuste vaidlustamiseks, kuna läbirääkimised ei ole tulemusi andnud.

Anne Kahru: teadusgrantide taotlusvoorudes on meeletu konkurss ja tulemused ennustamatud. Erinevalt ülikoolidest puudub KBFI-l võimekus siluda mitterahastamise otsustest tulenevaid puudujääke ja sillata üleminekuid. Seega praeguses olukorras on arvestatav lahendus vaidlustada HTMi otsused ja saada mingisugunegi selgus selle kaudu. Pealegi on see tavapärane õigusriigi praktika.

Dan Huvonen: HTMi otsuste vaidlustamise eesmärk on saada kolmanda osapoole sõltumatu seisukoht tõstatatud küsimustele ja sellele, kas HTM tõlgendab seadusi korrektset. Tehakse täiendusi otsuse tekstis.

OTSUS: kinnitada KBFI seisukohad HTMi otsuste vaidlustamisel vastavalt otsusele nr 1 (17 poolt, 1 erapooletu).

3. KBFI lähtekohad koostöö osas ülikoolidega.

Martti Raidal: KBFI teeb koostööd kõigi ülikoolidega, juhendab tudengeid ja tegeleb õppetööga ülikoolides. KBFI-l on ka lepingud kõigi peamiste ülikoolidega meie tegevusvaldkonnas. Paraku koostöö alused, mis reguleeritud lepingutes, ei ole alati need, mida rakendatakse tegelikus elus. See puudutab rahastust, poolte õigusi ja kohustusi ja muud. Dialoog ülikoolidega toimub pidevalt, kuid vaja on täpsemaid seisukohti ja kokkuleppeid olukorraks, kui ministerium alustab uuesti asutuste konsolideerimise ja ühendamise teemaatikaga. Füüsika arendamisest Tallinnas ja koostööst TalTechiga sai juba räägitud. Käesolev otsuseprojektiga algatame dialoogi ülikoolidega ja püüame jõuda selgete tulemusteni.

OTSUS: kinnitada KBFI seisukohad koostöö osas ülikoolidega vastavalt otsusele nr 2 (ühehäälselt).

4. KBFI 2019. a. eelarve ja finantsplaani kinnitamine.

Toomas Välimäe tutvustab KBFI finantsplaani ja 2019. aasta eelarve dokumente. Finantsplaan kajastab vaadet tulevikku. Arvestades olukorda, kus rahastamine alates 2020 ja edasi on põhimõtteliselt lahtine, siis eelarvestrateegias tuleb valmis olla kõige mustemateks stsenaariumiteks.

2019. aasta eelarve on tasakaalus. Hetkel on arvestatud ka ehitusest tingitud finantseerimisvajadustega.

OTSUS: kinnitada KBFI 2019-2023 finantsplaan vastavalt otsusele nr 3 (ühehäälselt).

OTSUS: kinnitada KBFI 2019. a. eelarve vastavalt otsusele nr 4 (ühehäälselt).

5. Kohalalgatatud küsimuste arutelu.

Tuuli Käämbre: möödunud aastal premeeriti „3 minuti loengute“ laureaate. Sel aastal jõudis laureaate hulka Ljudmila Klepinina.

KBFI premeerib ka sel aastal eduka esinemise eest „3 minuti loengute“ konkursil.

Dan Huvonen: arvestades asjaolu, et ministeriumid hakkavad senisest enam rakendama valdkondlikke TA programme, siis KBFI võiks kaaluda innovatsioonilabori või millegi sellise loomist, et paremini pakkuda oma teadus- ja arendusteenuseid.

Raivo Stern: ETAgil välisteaduskoostöö osakonna juhataja Silvel Lätt pakkus võimalust, et nad teevad KBFI kohapeal seminari H2020 grantidest ja taotlusvõimalustest lähemates voorudes.

Informatsioon võetakse teadmiseks.

Nõukogu esimees

Martti Raidal

Teadussekretär/protokollija

Kristian Sülluste